

Юрій Петрович Лиманський

24 листопада 2013 р. на 84-му році життя після тривалої важкої хвороби помер видатний нейрофізіолог, професор, доктор біологічних наук, завідувач відділу фізіології стовбура мозку Інституту фізіології ім. О.О.Богомольця НАН України Юрій Петрович Лиманський.

Свою наукову діяльність Юрій Петрович розпочав у 1958 р., вступивши до аспірантури у відділ загальної фізіології нервової системи під керівництвом Платона Григоровича Костюка. Він став першим аспірантом цього видатного нейрофізіолога. Перед вступом до аспірантури Юрій Петрович після закінчення Ставропольського медичного інституту 4 роки працював лікарем у республіці Казахстан та в м. Ставрополь.

Перші роботи Ю.П. Лиманського присвячені дослідженню синаптичних потенціалів ретикулярної формації довгастого мозку. Вони виконані з використанням електрофізіологічних методів внутрішньоклітинного відведення електричних потенціалів за допомогою мікроелектродів і отримали широке визнання на міжнародному рівні. Подальші дослідження Ю.П. Лиманського функціо-

нальної організації сенсорних і моторних черепно-мозкових нервів і регуляції їх діяльності низхідними системами головного мозку викристалізували новий напрямок його досліджень. Експериментальні дані, отримані при дослідженні структур трійчастого нерва, поставили завдання з дослідження фізіології болю та знеболення, особливо нефармакологічними методами. Були одержані об'єктивні докази ефективності застосування для боротьби з болем електромагнітних полів (ЕМП) вкрай низької інтенсивності. Вивчено протибольову дію ЕМП різного хвильового діапазону аж до видимої частини спектра. Виявилося, що низькоінтенсивні ЕМП статистично достовірно послаблюють біль при дії на протибольові точки акупунктури або безпосередньо на осередок болю. Ю.П. Лиманським уперше були проведені дослідження протибольової дії низькоінтенсивного поляризованого світла. Показано, що ступінь анальгезії залежить від тривалості експозиції світла, зони, на яку направлене світло, і від довжини хвилі (кольору). Встановлений ефект підсилення малих доз фармакологічних анальгетиків дією низькоінтенсивного поляризованого світла на точку акупунктури. Були вивчені механізми анальгетичної дії низькоінтенсивних електромагнітних діапазонів з низькою щільністю потоку потужності. Доведено, що анальгезія, викликана дією низькоінтенсивних ЕМП на точки акупунктури, опосередковується опіоїдною, серотонінергічною і дофамінергічною антиноцицептивними системами мозку. Важливо також зазначити, що анальгетична дія електромагнітних полів може підсилювати дію фармакологічних препаратів. Досконально було вивчено функціональну організацію моноамінергічних антиноцицептивних систем стовбура мозку, їх вплив на рівні сенсорних ядер довгастого мозку ядер таламуса та сенсорної зони кори головного мозку.

Ю.П.Лиманський постійно удосконалював методику експериментальних досліджень. Він був ініціатором і активним розробником блоку електронного обладнання для вивчення функціональної діяльності нейронів спинного і головного мозку. За цю роботу разом з групою співробітників він був відзначений Державною премією УРСР у галузі науки і техніки. За досягнення в дослідженні фізіології центральної нервової системи Ю.П. Лиманський одержав премію ім. О.О. Богомольця.

Ю.П. Лиманський – автор і співавтор 191 наукових праць, у тому числі 8 монографій, двох глав у посібниках і двох авторських свідоцтв на винаходи. Ним зроблені теоретичні узагальнення стосовно структурно-функціональної організації системи трійчастого нерва (монографія, 1976 р.), запропонована нова гіпотеза про біль (монографія, 1986 р.), сформульована концепція про три морфофунк-

ціональні системи стовбура мозку і їх місце в інтегративній діяльності ЦНС (монографія, 1987 р.), сформульовані принципи комплексного лікування больових синдромів остеохондрозу хребта людини (монографія, 1988 р.), видані практичні посібники з використання акупресури в невідкладних станах (посібник, 1995 р.) і лікування різних патологічних станів у людини при дії низькоінтенсивних електромагнітних полів на специфічні зони тіла (2001 р.).

Ю.П. Лиманський був членом Міжнародної організації з вивчення мозку, членом Міжнародної організації з вивчення болю, умілим керівником та організатором наукових досліджень. Ним підготовлено 9 аспірантів, які успішно захистили дисертації і стали кандидатами наук. Юрій Петрович був також доброю, чуйною, простою і доступною у спілкуванні людиною.

Добра пам'ять про Ю.П. Лиманського назавжди залишиться в наших серцях.